

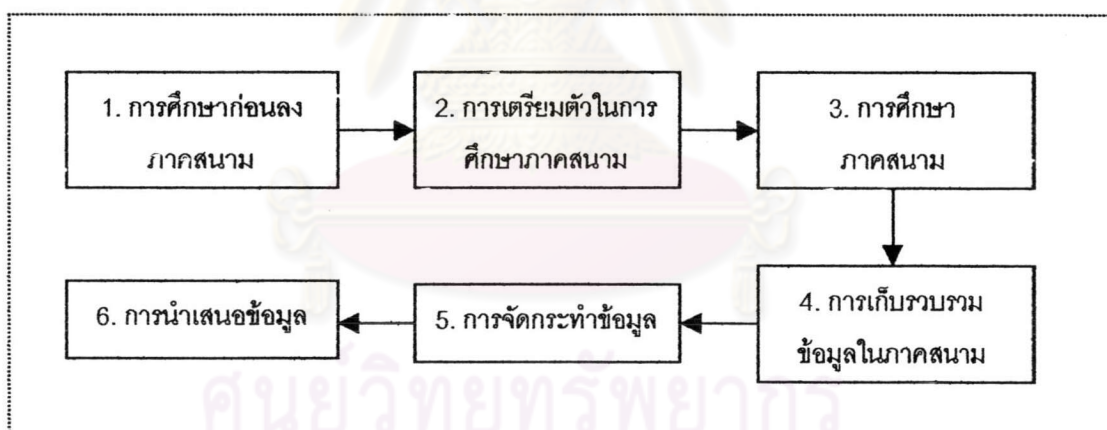
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบเทคนิคและผลการสัมภาษณ์ : การศึกษาพหุกรณี” ครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) วิเคราะห์เทคนิคและผลการสัมภาษณ์เพื่อช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนของกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวและครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนว และ
- 2) เปรียบเทียบเทคนิคและผลการสัมภาษณ์เพื่อช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนระหว่างกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวและครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การศึกษาอัตชีวประวัติ การบันทึกประจำวัน และการบันทึกเสียง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาก่อนลงภาคสนาม

การศึกษาก่อนลงภาคสนาม นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะเป็นขั้นตอนหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นกรอบของปัญหาในการวิจัยได้ชัดเจนขึ้น รวมทั้งการมองเห็นกรอบของการวิจัยโดยภาพรวมทั้งหมด ตลอดจนการคัดเลือกกรณีศึกษาและสนามที่เหมาะสมในการวิจัย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาภาคสนามประมาณ 2 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนกันยายน ถึง เดือนตุลาคม 2546 โดยมีรายละเอียดในการศึกษาดังนี้

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบสภาพ ความคาดหวังและการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดของการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การคัดเลือกสนาม (Field) และกรณีศึกษา (Case Study)

การเลือกสนามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกสนามในการวิจัยโดยขึ้นอยู่กับกรณีศึกษาเป็นหลัก ซึ่งในการเลือกกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวจากครูที่ได้รับคัดเลือกเป็นครูแนะแนวดีเด่น ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2545 ของสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย โดยสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทยมีขั้นตอนในการคัดเลือกครูแนะแนวดีเด่นตามเกณฑ์ของสมาคม ดังต่อไปนี้

1. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทยจะจัดส่งเอกสารประกาศเกี่ยวกับการคัดเลือกและการสรรหาครูแนะแนวดีเด่นหรือนักจิตวิทยาแนะแนวดีเด่น สำหรับปีการศึกษา 2545 ไปยังโรงเรียนทั่วประเทศ เพื่อให้ครูแนะแนวหรือนักจิตวิทยาแนะแนวที่มีความประสงค์จะเข้ารับการคัดเลือกจากสมาคมได้ส่งผลงานมายังสมาคม

2. เมื่อครูแนะแนวหรือนักจิตวิทยาแนะแนวที่มีความประสงค์จะเข้ารับการคัดเลือก ส่งผลงานมายังสมาคมแล้วสมาคมจะทำการคัดเลือก โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 หลักเกณฑ์การคัดเลือกขั้นต้น

ผู้มีสิทธิ์ได้รับเกียรติบัตรจากสมาคม การคัดเลือกต้องมีคุณสมบัติดังนี้

2.1.1 เป็นสมาชิกสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย ประเภทสามัญหรือวิสามัญ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาในปัจจุบัน

2.1.2 มีระยะเวลาการปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาแนะแนวของสถานศึกษาต่อเนื่องกันมาไม่น้อยกว่า 2 ปี นับถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2545

2.2 หลักเกณฑ์การคัดเลือกเฉพาะ

ผู้ที่ได้รับเกียรติบัตรจากสมาคม ได้คัดเลือกพิจารณาจากคุณลักษณะตามเกณฑ์เฉพาะ ดังนี้

2.2.1 มีจรรยาบรรณของนักจิตวิทยาแนะแนว

2.2.2 ปฏิบัติงานให้บริการในฝ่ายบริการทางจิตวิทยาแนะ-

แนวหรือศูนย์บริการหรือศูนย์สนเทศแนะแนวทางการศึกษา และอาชีพ ฯลฯ มิใช่ผู้สอนอย่างเดียว

2.2.3 มีผลงานดีเด่นที่เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการ

2.2.4 มีการพัฒนาด้านวิชาชีพอยู่เสมอและปฏิบัติงานอย่าง

ต่อเนื่อง

2.3 การพิจารณาจากการเยี่ยมชม

การพิจารณาในขั้นนี้ เป็นการพิจารณาของคณะกรรมการของสมาคม โดยการพิจารณาจากสภาพจริง ที่ผู้ได้รับคัดเลือกในขั้นตอนที่ 2 ได้ส่งผลงานมายังสมาคมเพื่อตรวจสอบว่าได้มีการปฏิบัติจริงตามที่ได้แสดงไว้ในแฟ้มสะสมผลงานจริงหรือไม่ เมื่อพิจารณาตามความเหมาะสมแล้วพบว่า เหมาะสม จึงจะมีการมอบเกียรติบัตรให้

ผู้วิจัยเลือกชื่อนามในการวิจัยโดยขึ้นอยู่กับกรณีศึกษาเป็นหลัก ซึ่งในการเลือกกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว โดยเลือกครูแนะแนวดีเด่น ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2545 ตามประกาศของสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นไปอย่างสะดวก และประกอบกับการศึกษาของผู้วิจัยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพซึ่งต้องอาศัยการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมบ่อยครั้งและเป็นเวลานาน ซึ่งการคัดเลือกในครั้งนี้ ทำให้ได้กรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวจากโรงเรียน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนรัตนวิทยา และโรงเรียนโสภาคศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2 คน

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเทคนิคและผลการสัมภาษณ์ของแบบพหุกรณีศึกษา ระหว่างกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวและไม่ใช่ครูแนะแนว ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้กรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวแล้ว ผู้วิจัยจึงคัดเลือกกรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนว โดยวิธีการคัดเลือกจะขึ้นอยู่กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน กล่าวคือ ผู้วิจัยจะทราบว่ากรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนวเป็นใคร เมื่อผู้วิจัยทราบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนเป็นนักเรียนในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาท่านใด ดังนั้นกรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนวจึงเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน โดยการคัดเลือกกรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนวเกิดขึ้นหลังจากมีนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนมาเข้ารับการให้การปรึกษาจากกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวเสียก่อน ซึ่งนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน ประกอบด้วย ปัญหาทั้งสิ้นโรงเรียนละ 4 ปัญหา โดยใน 4 ปัญหานี้ ผู้วิจัยจะคัดเลือกให้มีความสอดคล้องกันทั้ง 2 โรงเรียน ซึ่งนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนครั้งนี้ มีดังนี้ คือ ปัญหาการปรับตัวกับเพื่อน ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ปัญหาการศึกษาต่อ และปัญหาการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน

ผู้วิจัยแบ่งกรณีศึกษา ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ครูแนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2 คน และครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนวที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกันกับครูแนะแนว โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ดังนั้นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 10 คน ผู้วิจัยมีรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกกรณีศึกษาในแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 : กรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกรณีศึกษา ดังนี้

1. ได้รับการคัดเลือกเป็นครูแนะแนวดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2545 จากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย
2. เป็นครูแนะแนวที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เป็นผู้ที่มีความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

กลุ่มที่ 2 : กรณีศึกษาที่เป็นครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกรณีศึกษา ดังนี้

1. เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกันกับครูแนะแนว และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนคนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งครูแนะแนวได้ให้การปรึกษา
2. เป็นผู้ที่มีความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

เพื่อให้มองเห็นในภาพรวมมากขึ้น ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกรณีศึกษาโดยแบ่งตามโรงเรียนหรือสนามวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 รายละเอียดเกี่ยวกับกรณีศึกษาโดยแยกตามโรงเรียน

โรงเรียน	ครูแนะแนว		ครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนว		นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน
	ชื่อ	เพศ	ชื่อ	เพศ	
รัตนวิทยา	กรณีศึกษา A	ชาย	กรณีศึกษา A1	หญิง	การปรับตัวกับเพื่อน (a1) ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว (a2) การศึกษาต่อ (a3) การทะเลาะวิวาทกับเพื่อน (a4)
			กรณีศึกษา A2	หญิง	
			กรณีศึกษา A3	หญิง	
			กรณีศึกษา A4	หญิง	
โสภาคศึกษา	กรณีศึกษา B	หญิง	กรณีศึกษา B1	หญิง	การปรับตัวกับเพื่อน (b1) ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว (b2) การศึกษาต่อ (b3) การทะเลาะวิวาทกับเพื่อน (b4)
			กรณีศึกษา B2	หญิง	
			กรณีศึกษา B3	หญิง	
			กรณีศึกษา B4	หญิง	

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมตัวในการศึกษาภาคสนาม

1. สร้างความสัมพันธ์ (Rapport) กับกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว และครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนวในโรงเรียน หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้รับรายชื่อของครูแนะแนว โดยมีทั้งสิ้น 2 ท่าน ซึ่งเป็นครูแนะแนวของโรงเรียนรัตนวิทยา และโรงเรียนโสภาคศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์ติดต่อกับกรณีศึกษาก่อน เพื่อขออนุญาตนัดวันและเวลาในการเข้าไปแนะนำตนเอง ทำความรู้จักกับกรณีศึกษาในขั้นต้น และแจ้งรายละเอียดคร่าวๆ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ขออนุญาตทำการศึกษาวินิจฉัยด้วยวาจาก่อน แล้วจึงนำหนังสือขอเชิญบุคคลากรในโรงเรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญในการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ ไปยื่นให้กับทางโรงเรียนในภายหลัง ซึ่งกรณีศึกษาทั้ง 2 ท่าน ยินดีที่จะให้ผู้วิจัยเข้าไปศึกษาตามแผนการวิจัยเป็นอย่างดี

2. ทำตารางการใช้เวลาในสนาม โดยกำหนดระยะเวลาในการศึกษาในภาคสนามเป็นเวลา 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2546 ถึงเดือนมีนาคม 2547 รายละเอียดปรากฏในหน้า 88 - 94

3. เตรียมการสัมภาษณ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึก แฟ้มรวบรวมข้อมูล เทปบันทึกเสียง

4. เตรียมทำแผนที่ลักษณะทางกายภาพของสนาม สถานที่หรือห้องทำงานของกรณีศึกษา การจัดสภาพของบริเวณของการให้การปรึกษาของกรณีศึกษา และการกำหนดแผนวันและเวลาเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลบางส่วนที่สามารถกำหนดวันและเวลาได้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาภาคสนาม

ข้อมูลที่ต้องการศึกษาและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาภาคสนามในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องของเทคนิคการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน ของครูที่เป็นครูแนะแนวและครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนว โดยข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมนี้ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อทำให้การปรึกษาของกรณีศึกษาและช่วงเวลาที่ให้คำปรึกษาทั้งหมด ที่กรณีศึกษาใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อทำให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมเรียนที่ปัญหาแต่ละครั้ง โดยเป็นการแสดงเทคนิคการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนจริง และเหตุการณ์เกิดขึ้นโดยไม่มีการสร้างสถานการณ์หรือกำหนดขึ้น ดังนั้นจึงไม่สามารถกำหนดวันและเวลาในการแสดงเทคนิคการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งได้

นอกเหนือจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้แล้ว ผู้วิจัยยังต้องการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสนามวิจัยและกรณีศึกษาทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนของนักเรียน อคติวประวัตินของกรณีศึกษา ข้อมูลด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานบริการแนะแนวในโรงเรียน การดูแลนักเรียนของงานบริการแนะแนว แผนงานของงานบริการแนะแนว การบริการนักเรียนเกี่ยวกับงานแนะแนว และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนของงานบริการแนะแนว

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้การสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยการเข้าไปช่วยกรณีศึกษาทำงานในงานบริการแนะแนว เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของห้องแนะแนว และบริการนักเรียนที่มารับบริการสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาต่อ หรือการเรียนการสอนโดยทั่วไป เช่น การช่วยสอนการบ้าน การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ที่ผู้วิจัยสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ การแนะนำคณะหรือสถานศึกษาสำหรับนักเรียนที่ต้องการข้อมูลเบื้องต้นในการตัดสินใจสำหรับการศึกษาต่อ เป็นต้น ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตในด้านพฤติกรรม ด้านแบบแผนพฤติกรรม ความหมาย ความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังนี้

1.1 การสังเกตพฤติกรรม คือ การสังเกตพฤติกรรมที่กรณีศึกษาแสดงออกมาในเรื่องต่างๆ เช่น การสนทนากับนักเรียน และเพื่อนร่วมงาน การพักผ่อน การทำงาน การมอบหมายงานให้แก่ครูและแนวทํานอื่น การกระทำระหว่างกันและกันของกรณีศึกษากับเพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติงานแนะแนว การสอนในช่วงโมงวิชาแนะแนว การพูดคุย การวางตัว และลักษณะการแสดงสีหน้า ท่าทาง

1.2 การสังเกตแบบแผนพฤติกรรม คือ การนำเอาพฤติกรรมที่เฝ้าดูในข้อ 1.1 มาเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ว่าการแสดงพฤติกรรมดังกล่าว กรณีศึกษามีวิธีการสื่อสารให้กับผู้รับสารอย่างไร มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร และกระทำด้วยวิธีการเช่นไร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น รวมทั้งการแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางของกรณีศึกษาในขณะนั้นด้วย

1.3 การสังเกตความหมาย คือ การสังเกตคำพูดที่แสดงออกมาของกรณีศึกษา น้ำเสียงที่ใช้ การแสดงสีหน้าและท่าทางการพูด การวางมือและร่างกายขณะพูด รวมทั้งการเว้นระยะเวลาในขณะพูด เช่น ขณะที่กรณีศึกษารู้สึกแปลกใจหรือตกใจในลักษณะท่าทางของนักเรียนที่มารับการปรึกษา กรณีศึกษาใช้น้ำเสียงเช่นไร

1.4 การสังเกตความสัมพันธ์ คือ การเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันระหว่างกรณีศึกษากับเพื่อนร่วมงานด้วยกัน การเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับนักเรียนและผู้ปกครอง โดยพิจารณาจากสถานะและบทบาทของผู้ที่กระทำในฝ่ายต่างๆ เช่น การหักทนาย การพูดคุย การสัมผัส การให้การปรึกษา การให้ข้อเสนอแนะ การให้ความช่วยเหลือตามหน้าที่การงาน เป็นต้น

1.5 การสังเกตจากและบุคคล คือ รูปแบบทุกสิ่งทุกอย่างภายใต้การบริการงานแนะแนวและการให้การปรึกษาของกรณีศึกษา ซึ่งถือเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ โดยรวมทั้งลักษณะการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครูผู้สอน การปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ของครูแนะแนว การสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน วัฒนธรรมการปฏิบัติงาน แนวคิดและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการบริการแนะแนวและการสัมภาษณ์เพื่อให้การปรึกษา

1.6 การสังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำงาน คือ การพิจารณาบทบาทของกรณีศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูแนะแนวและครูผู้สอน เช่น มีหน้าที่หลักอะไรบ้างในการบริการแนะแนว มีหน้าที่ปฏิบัติตามส่วนที่ได้รับมอบหมายอย่างไร

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มาจากเอกสารเกี่ยวกับการบริการแนะแนวของห้องแนะแนวในโรงเรียนทั้งหมด กรณีศึกษา นักเรียน และเพื่อนร่วมงาน เช่น ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการให้การปรึกษา บันทึกต่างๆ ประकाศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แนวทางการสังเกตสนาม
2. แนวทางการสังเกตกรณีศึกษา
3. แนวทางการสังเกตนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน
4. แนวทางการสัมภาษณ์กรณีศึกษา
5. แนวทางการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน
6. แนวทางการสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน
7. แนวทางการวิเคราะห์เอกสารต่างๆ
8. อุปกรณ์บันทึกเสียงในการสัมภาษณ์
9. สมุดบันทึก

การสร้างเครื่องมือ

เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเรื่องที่ศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้งภายใต้ปรากฏการณ์ที่เป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะกำหนดพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างหรือการศึกษาในครั้งนี้ได้ ซึ่งเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยถือว่าตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยมีแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างกว้างๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ดังนี้

1. แนวทางการสังเกตสนาม ผู้วิจัยสังเกตเกี่ยวกับ
 - 1.1 สภาพที่ตั้งและชุมชนแวดล้อม
 - 1.2 สภาพภายในสนาม
 - 1.3 สภาพปัจจุบันด้านบุคลากรเกี่ยวกับงานบริการแนะแนว

2. แนวทางการสังเกตกรณีศึกษา ผู้วิจัยสังเกตเกี่ยวกับ
 - 2.1 การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของกรณีศึกษา
 - 2.2 พฤติกรรมและแบบแผนพฤติกรรมของกรณีศึกษา
 - 2.3 การใช้คำพูดและการแสดงออกของลักษณะท่าทาง
 - 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษากับเพื่อนร่วมงาน และนักเรียน
 - 2.5 ช่วงเวลาว่างที่กรณีศึกษาให้การปรึกษาแก่นักเรียน
3. แนวทางการสังเกตนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน
 - 3.1 การแสดงออกทางสีหน้าและท่าทาง
 - 3.2 การใช้คำพูดขณะรับการปรึกษา
 - 3.3 การตอบสนองต่อคำถามและการแสดงออกของกรณีศึกษา
 - 3.4 พฤติกรรมก่อนและหลังรับการปรึกษา
4. แบบสัมภาษณ์กรณีศึกษา เป็นแบบการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยและกรณีศึกษาตามวาระของโอกาส แนวคำถามมีดังนี้
 - 4.1 การบริหารจัดการเกี่ยวกับงานบริการแนะแนวของโรงเรียน
 - 4.2 การบริการแนะแนวของห้องแนะแนวในโรงเรียน
 - 4.3 การดูแลนักเรียน
 - 4.4 ภาระงานของงานบริการแนะแนว
 - 4.5 ปัญหาในการบริการแนะแนว
 - 4.6 อัตชีวประวัติ
 - 4.7 แนวคิดและทัศนคติด้านงานบริการแนะแนวของโรงเรียน
5. แบบสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน เป็นแบบการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหาต่อการเรียน โดยการทักทายและพูดคุยก่อนและหลังการรับการปรึกษา แนวคำถามมีดังนี้
 - 5.1 ลักษณะของปัญหา
 - 5.2 ความรู้สึกหลังการรับการปรึกษา
 - 5.3 แนวทางการปฏิบัติตนหลังการรับการปรึกษา
6. แบบสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการพูดคุยเมื่อมีโอกาส แนวคำถามมีดังนี้
 - 6.1 ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหาต่อการเรียนก่อนรับการปรึกษา

6.2 ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหาต่อการเรียน หลังรับการปรึกษา

7. แนวทางการวิเคราะห์เอกสารต่างๆ เป็นแบบวิเคราะห์ที่ใช้ศึกษาเอกสาร บันทึกที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประกาศต่างๆ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์และการสังเกต มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ศึกษาเอกสาร บันทึก และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการให้การปรึกษา และการบริการแนะแนวทั้งหมดของกรณีศึกษา

7.2 กำหนดประเด็นในการศึกษาดังนี้

- แหล่งที่มาของเอกสาร
- ความสำคัญของเอกสาร
- เนื้อหาโดยย่อ
- ความเกี่ยวข้อง และสัมพันธ์ของเอกสารที่มีต่อการบริการแนะแนว

และการให้การปรึกษา

การเริ่มต้นเข้าสู่สนาม

ก่อนการเริ่มต้นเข้าสู่สนามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัย ครั้งนี้ จากกรณีศึกษาหลังจากที่ได้รับรายชื่อของครูแนะแนวระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2545 ของสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทยแล้ว ซึ่งผู้วิจัยได้แนะนำตนเอง และทำความรู้จักคุ้นเคยกับ กรณีศึกษาบ้างแล้วในบางส่วน ประมาณ 1 สัปดาห์

ผู้วิจัยเริ่มต้นเข้าสู่สนาม โดยการนำหนังสือขอเชิญบุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ เชี่ยวชาญในการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ไปยื่นต่อกรณีศึกษาของทั้งสองโรงเรียน โดยชี้แจง วัตถุประสงค์ของการวิจัยและลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะต้องเข้ามาสังเกตและสัมภาษณ์ อาจารย์ นักเรียน และเพื่อนของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน

การเข้าถึงข้อมูล

การเข้าถึงข้อมูลของกรณีศึกษา

ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลด้วยการเปิดเผยสถานภาพที่แท้จริงของผู้วิจัย เริ่มจากการทำความเข้าใจกับกรณีศึกษาที่เป็นครุแนะแนวก่อน ซึ่งผู้วิจัยจะทราบชื่อของอาจารย์อยู่ก่อนแล้ว จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถพูดคุยกับกรณีศึกษาได้ในระดับหนึ่ง ผู้วิจัยเริ่มสังเกตการณ์ในสภาพของโรงเรียนและสภาพของศูนย์หรือห้องแนะแนวของโรงเรียน ผู้วิจัยเข้าไปโรงเรียนในช่วงเช้าและพักทนายกรณีศึกษา แล้วถามว่ามีงานอะไรที่ผู้วิจัยสามารถช่วยได้บ้าง โดยเสนอตัวในการช่วยเหลืองานของกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยสามารถทำได้ และหากงานใดที่ผู้วิจัยไม่ถนัด ผู้วิจัยจะขอให้กรณีศึกษาช่วยสอนให้ก่อนในขั้นแรก เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถช่วยเหลืองานนั้นได้

เนื่องจากวิธีการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาที่ต้องอาศัยการให้การปรึกษาของกรณีศึกษา ซึ่งกรณีศึกษาอาจจะต้องจัดเวลาว่างให้กับผู้วิจัยเพื่อทำการสัมภาษณ์นักเรียนที่พฤติกรรมเป็นปัญหาต่อการเรียน ทำให้เหมือนกับผู้วิจัยได้เพิ่มภาระงานให้กับกรณีศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องพยายามแสดงให้กรณีศึกษาเห็นว่าผู้วิจัยสามารถแบ่งเบาภาระงานของกรณีศึกษาได้ เพื่อให้กรณีศึกษาได้มีเวลาดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนมากขึ้น และนอกจากนี้ผู้วิจัยต้องชี้แจงลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยที่จะต้องเข้ามาเก็บรวบรวมข้อมูลทุกวัน โดยไม่สามารถกำหนดได้ว่าผู้วิจัยจะมาและไม่มาในวันไหน ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถระบุวันและเวลาที่นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนจะมารับการปรึกษาจากกรณีศึกษาได้

ในช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน ผู้วิจัยจะไปรับประทานอาหารกลางวันกับกรณีศึกษาด้วยในบางครั้ง เพื่อสร้างความสนิทสนมและคุ้นเคยกับกรณีศึกษามากขึ้น ผู้วิจัยใช้เวลาช่วงดังกล่าวในการแนะนำตัวกับอาจารย์ท่านอื่นในโรงเรียนเพื่อทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยไปเรื่อยๆ เท่าที่จะมีโอกาส

ในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน ผู้วิจัยจะอยู่ช่วยงานกรณีศึกษา และจะออกจากโรงเรียนพร้อมกับกรณีศึกษา โดยปฏิเสธที่จะกลับออกจากโรงเรียนก่อนกรณีศึกษา พร้อมทั้งทำตัวให้ว่างและอาสาช่วยงานจนกว่าจะถึงเวลาที่กรณีศึกษากลับ ในบางครั้งที่ผู้วิจัยและกรณีศึกษาพร้อมกับอาจารย์ท่านอื่นแวะรับประทานอาหารเย็นก่อนกลับบ้าน ผู้วิจัยปฏิบัติตัวเช่นนี้ใช้เวลา

ประมาณ 1 เดือน ผู้วิจัยจึงเริ่มสนทนากับกรณีศึกษามากขึ้น สังเกตได้จากการให้ผู้วิจัยแนะนำเกี่ยวกับงานในส่วนที่ผู้วิจัยสามารถแนะนำได้ตามความรู้ในสาขาวิชาเอกที่ได้เรียนมา การให้ผู้วิจัยช่วยสอนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการแนะแนวภายในโรงเรียน การปรับทุกข์ให้ผู้วิจัยฟังเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของอาจารย์ในงานแนะแนวของโรงเรียน การเรียกชื่อเล่นของผู้วิจัย หรือการโทรศัพท์มาหลังเวลา ราชการเพื่อบอกผู้วิจัยในวันที่กรณีศึกษามีธุระที่ทำให้ไม่สามารถมาโรงเรียนได้ตามปกติ เป็นต้น

สำหรับกรณีศึกษาท่านอื่นที่ไม่ใช่ครูแนะแนว ผู้วิจัยถือว่าครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนวทุกท่านเป็นกรณีศึกษาทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดได้ว่านักเรียนในความดูแลของครูท่านใดที่จะเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำความรู้จักโดยการยกมือไหว้สวัสดี ยิ้มให้อย่างเป็นมิตรและแสดงความอบอุ่นต่ออาจารย์ แล้วจึงแนะนำตนเอง แต่ในบางครั้งกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวก็เป็นผู้แนะนำผู้วิจัยกับอาจารย์หรือกรณีศึกษาอื่น หรือเกิดจากการแนะนำของกรณีศึกษาที่รู้จักผู้วิจัยอยู่ก่อนแล้วแนะนำอีกทอดหนึ่ง ซึ่งการแนะนำตนเองแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะใช้การแสดงความยิ้มแย้มแจ่มใส และนอบน้อมเสมอ โดยพูดว่า

“สวัสดีค่ะ อาจารย์ หนูมาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการสัมภาษณ์ของอาจารย์ A ค่ะ ถ้าช่วงนี้อาจารย์มีงานอะไรให้หนูช่วย ก็บอกมาได้เลยนะคะ ยินดีอย่างยิ่งเลยคะ อาจารย์”

เมื่อได้แนะนำตัวกับกรณีศึกษาท่านอื่นๆ แล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกรณีศึกษา เช่น ตารางสอน และเวลาว่าง โดยการพูดคุยและจดบันทึกจากตารางสอนของกรณีศึกษา A ที่จัดไว้บนบอร์ด หรือรับตารางสอนจากกรณีศึกษา B โดยตรง นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน จากการเข้าห้องปกครองเพื่อสังเกตสถิติและลักษณะปัญหาของนักเรียนจากบอร์ดภายในห้อง เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือจากการสอบถามกับกรณีศึกษา และการสังเกตนักเรียน

โดยส่วนใหญ่การรวบรวมข้อมูลในเบื้องต้นของผู้วิจัยจะได้รับการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งการพูดคุยในลักษณะนี้ บางครั้งอาจไม่ได้ข้อมูลมากนัก แต่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกรณีศึกษา อันจะส่งผลดีต่อการได้ข้อมูลในแนวลึกต่อไป ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ประมาณ 2 เดือน

เมื่อเริ่มคุ้นเคยกับกรณีศึกษามากขึ้น จึงเริ่มเข้าไปสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลในแนวคิดเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยการนัดหมายขอเวลาในการไปสังเกตการณ์เกี่ยวกับการทำงานและการให้การปรึกษาประมาณ วันละ 3-4 ชั่วโมง หรือแล้วแต่โอกาส ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการมีเวลาว่างของ กรณีศึกษาด้วย โดยผู้วิจัยจะทำงานอยู่ในห้องแนะแนวเพื่อสังเกตการณ์เกี่ยวกับการทำงานของกรณีศึกษา

นอกเหนือจากเวลาที่ผู้วิจัยอยู่ในห้องแนะแนว ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน โดยเริ่มจากการสังเกตตั้งแต่เข้ามาในบริเวณโรงเรียน ขณะไปรับประทานอาหารกลางวัน ขณะไปซื้อของในร้านสหกรณ์ของโรงเรียน ขณะไปพบปะเพื่อพูดคุยกับกรณีศึกษา หรือติดตามกรณีศึกษาไปทำธุระตามอาคารต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้ด้วยวิธีการจดจำให้ได้มากที่สุด แล้วจึงกลับมาบันทึกในแต่ละวัน

การเข้าถึงข้อมูลของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน

ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน ด้วยวิธีการสร้างความคุ้นเคย และพยายามเป็นส่วนหนึ่งของงานแนะแนว ในฐานะอาจารย์ท่านหนึ่งที่เข้ามาทำงานเกี่ยวกับการแนะแนว ซึ่งสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การให้บริการแนะแนวในเรื่องต่างๆ แก่นักเรียนได้ รวมทั้งสามารถช่วยสอนการบ้านให้กับนักเรียนที่เข้ามารับการบริการในห้องแนะแนว เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยว่าผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของงานบริการแนะแนวด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังทักทายนักเรียนเมื่ออยู่นอกบริเวณห้องแนะแนว ด้วยการยิ้มและสอบถามนักเรียนว่าเรียนวิชาอะไร จะไปไหน หรือทักทายด้วยคำพูดต่างๆ ไปตามแต่โอกาส และสถานที่ในการพบเจอนักเรียน

การสร้างความสัมพันธ์ (Rapport)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องมีการปรับตัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้ดีกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งมีลักษณะส่วนตัวของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน โดยผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่เหมือนกันตามลักษณะของผู้ให้ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเทคนิคและผล

การสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการสร้างความสัมพันธ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว กรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนว นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน และเพื่อนของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน

กลุ่มที่ 1 กรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว

1.1 กรณีศึกษา A

ผู้วิจัยเริ่มสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา A ขึ้นต้นด้วยการโทรศัพท์ไปขออนุญาตเพื่อขอเข้าพบ แนะนำตนเอง และแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ลักษณะงานวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องเข้าไปสังเกตการณ์และมีส่วนร่วมในการทำงานของกรณีศึกษาเป็นเวลานาน ผู้วิจัยแสดงไมตรีจิตของผู้วิจัย โดยการเสนอตัวผู้วิจัยเข้าช่วยงานของกรณีศึกษา เพื่อให้กรณีศึกษารู้สึกผ่อนคลายและลดความอึดอัดที่ผู้วิจัยต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของห้องแนะแนว

ในช่วงแรกของการเข้าไปสังเกตการณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล กรณีศึกษายังไม่กล้าที่จะนางานมาให้ผู้วิจัยช่วย แต่จะให้ความไว้วางใจผู้วิจัยในการช่วยแนะแนวทางเกี่ยวกับการศึกษาต่อให้กับนักเรียน พร้อมทั้งการเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนในเรื่องการเรียน การเลือกสถาบันการศึกษาต่อ หรือแผนการเรียนต่างๆ ได้ กรณีศึกษาจะแนะนำผู้วิจัยให้นักเรียนรู้จักว่าผู้วิจัยเป็นอาจารย์ เรียนอยู่ที่ไหน และตอนนี้กำลังทำวิทยานิพนธ์เป็นรายละเอียดอย่างคร่าวๆ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความรู้สึกผ่อนคลายและอบอุ่น และรู้สึกว่าตนเองกำลังเป็นส่วนหนึ่งของห้องแนะแนว การเข้ามาทำงานอยู่ในห้องแนะแนวของนิสิตปริญญาโทสำหรับโรงเรียนของกรณีศึกษา A ถือเป็นเรื่องปกติ ซึ่งนักเรียนจะได้พบเจอกับนิสิตปริญญาโทอยู่ตลอดเวลาทั้งภาคเรียน จึงทำให้บรรยากาศในการทำงานในห้องแนะแนวเป็นไปอย่างราบรื่น และไม่ทำให้ผู้เข้ามาใหม่รู้สึกขัดเขินหรือประหลาดใจ

การพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษานั้น บางครั้งผู้วิจัยก็จะขอคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในเรื่องส่วนตัวบ้างตามความเหมาะสม หรือบางครั้งกรณีศึกษาก็จะปรับทุกข์เกี่ยวกับการทำหน้าที่ครูแนะแนวของผู้ร่วมงานบ้าง ผู้วิจัยจะฟังอย่างตั้งใจและแสดงความเห็นบ้างจตามสมควรเพื่อแสดงถึงความสนใจและเอาใจใส่ในงานของกรณีศึกษาอย่าง

จริงใจ เพื่อให้กรณีศึกษาเกิดความรู้สึกว่าผู้วิจัยรู้สึกว่าการกรณีศึกษาเป็นบุคคลที่ผู้วิจัยไว้ใจและสามารถคุยในเรื่องส่วนตัวได้ และเมื่อผู้วิจัยกระทำเช่นนี้ ผู้วิจัยจะได้รับความไว้วางใจจากกรณีศึกษาด้วยเช่นกัน สังเกตจากลักษณะการพูดคุยแบบเป็นกันเอง การเรียกชื่อเล่นของผู้วิจัย การเล่าหรือปรับทุกข์ในเรื่องงานแนะแนว การเล่าเรื่องราวของบุคคลในครอบครัวให้ฟัง การปรับทุกข์เกี่ยวกับภาระงาน และการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ยุติธรรมของเพื่อนร่วมงาน ดังตัวอย่างคำพูดบางคำพูดต่อไปนี้

“ลูกสาวพี่ก็เอ็นทรานซิปีนี่แหละ ก็โตเป็นสาวละ แกก็พูดเรื่องการคบเพื่อนผู้ชายของแกนะ แกจะพูดเปรยๆ ทำเป็นเปรยกับพี่นะ บอก เอ... เรียนปริญญาตรีแล้วจามีเพื่อนได้มั๊ยนา พี่ก็บอกแก ต้องให้พ่อดูก่อนนา อะไรอย่างเนี่ย ”

(กรณีศึกษา A / 7 ม.ค. 2547 / ลานจอดรถโรงเรียน)

“คือ บางคนมันก็ไม่ได้ทำในส่วนนี้ พี่เลยอยากให้มีการประเมินใจพ่าง ให้เด็กเป็นคนประเมินการทำงานของอาจารย์ มันจะได้มีข้อมูลว่า อ่า.. อาจารย์คนนี้นะเป็นอย่างนั้น อาจารย์คนนี้เป็นอย่างนี้ เราจะได้เอามาปรับปรุง เอามาปรับเปลี่ยนงานเรา เพราะตอนนี้เนี่ยเราต้องเซิร์ช (search) หาเด็ก ไม่ใช่เด็กมาหาเรา มันไม่ทัน เราปล่อยให้เป็นอย่างนี้ไม่ได้แล้ว”

(กรณีศึกษา A / 8 ม.ค. 2547 / ห้องแนะแนว)

ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา A เป็นประจำ เมื่อมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับกรณีศึกษา ผู้วิจัยจะถือโอกาสนั้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้มากที่สุด เช่น การอาสาไปเข้าค่ายอบรมนักเรียนร่วมกับกรณีศึกษา การทำงานในวันหยุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยตระหนักว่า การทำงานร่วมกันกับกรณีศึกษาจะช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลบางอย่างที่นอกเหนือจากการปฏิบัติตนในเวลางานของกรณีศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยได้มองเห็นลักษณะพฤติกรรม แบบแผนพฤติกรรม วัฒนธรรมการทำงานของกรณีศึกษา แนวคิด มุมมอง และทัศนคติต่างๆ ของกรณีศึกษาได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญผู้วิจัยจะได้รับการไว้วางใจและความสนิทสนมกับกรณีศึกษามากขึ้น

1.2 กรณีศึกษา B

ผู้วิจัยเริ่มสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา B ขึ้นต้นด้วยการโทรศัพท์ไปขออนุญาตเพื่อขอเข้าพบกรณีศึกษาที่โรงเรียนของกรณีศึกษา แนะนำตนเอง และแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะการทำวิจัย พร้อมทั้งการทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยจะต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของงานแนะแนวและเป็นผู้สังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมเป็นเวลานาน ผู้วิจัยแสดงความอบอุ่นและแสดงไมตรีจิตด้วยความจริงใจต่อกรณีศึกษา ด้วยการเสนอตัวเพื่อช่วยเหลืองานที่ผู้วิจัยสามารถทำได้ และผู้วิจัยมีความเต็มใจที่จะช่วยเหลืองานของกรณีศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้รับความไว้วางใจจากกรณีศึกษาในการทำงานบางอย่างที่กรณีศึกษาไม่มีเวลาเพราะเป็นงานที่ต้องใช้เวลามากในการทำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงอาสาจะทำงานนั้นๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้วิจัยมีอะไรทำนอกเหนือจากการสังเกตการณ์เฉยๆ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้สึกลดความอึดอัดใจและผ่อนคลายลงมาก และเนื่องจากการเข้ามาศึกษาข้อมูลของผู้วิจัยครั้งนี้ เหมือนเป็นการเพิ่มภาระงานของกรณีศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงพยายามทำให้กรณีศึกษารู้สึกว่า ผู้วิจัยสามารถแบ่งเบาภาระงานของกรณีศึกษาได้ แต่กรณีศึกษามักจะพูดเสมอๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้วิจัยช่วยทำ กล่าวคือไม่ให้ผู้วิจัยนำงานไปทำที่บ้าน โดยให้เหตุผลว่ากรณีศึกษารู้สึกเกรงใจผู้วิจัย ดังคำพูดต่อไปนี้

“ที่ไม่อนุญาตให้ฟาง (ชื่อเล่นของผู้วิจัย) เองงานไปทำที่บ้านนะ เพราะที่รู้ว่าหนูก็มีงานของหนู ฟางทำงานของฟางเถอะ งานที่นะ ได้แค่ไหนแค่นั้นนะฟางนะ แคฟางช่วยที่ แคนี้ก็ช่วยที่แบ่งเบาได้เยอะแล้วละฟางอើย”

(กรณีศึกษา B / 14 ม.ค. 2547 / ห้องแนะแนว)

การพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา B นั้น บางครั้งผู้วิจัยจะสอบถามกรณีศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทที่กรณีศึกษาจบมา หรือการถามถึงบรรยากาศในสมัยที่กรณีศึกษากำลังเรียนอยู่บ้าง ภาระงานบ้าง ลักษณะเด่นส่วนตัวของกรณีศึกษาบ้าง เพื่อเป็นการชวนกรณีศึกษาคูๆ ซึ่งกรณีศึกษาจะเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยพูดคุยในเรื่องราวต่างๆ เป็นอย่างดี พร้อมทั้งการแนะนำเกี่ยวกับวิธีการดำเนินชีวิตต่างๆ ของกรณีศึกษา

ในช่วงการสร้างความสัมพันธ์สัปดาห์แรกนั้น ผู้วิจัยยังไม่สนิทสนมกับกรณีศึกษา มากนัก แต่ก็มีความสัมพันธ์ที่ดีในระดับหนึ่ง แต่หลังจากนั้นผู้วิจัยก็ได้รับความไว้วางใจและการให้ความสนิทสนมแก่ผู้วิจัยของกรณีศึกษา กล่าวคือ กรณีศึกษาจะโทรศัพท์หาผู้วิจัยด้วยการใช้โทรศัพท์ส่วนตัวเพื่อแจ้งแก่ผู้วิจัยในวันที่กรณีศึกษาไม่ได้เข้าไปทำงานในโรงเรียนตามเวลาปกติ

หรือโทรศัพท์มาสอบถามผู้วิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล หรือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้เนื่องจากกรณีศึกษากำลังทำโครงการเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียนอยู่ ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยจะอาสาช่วยงานอย่างเต็มที่เท่าที่ผู้วิจัยสามารถทำได้โดยไม่รอให้กรณีศึกษาร้องขอให้ช่วย ดังตัวอย่างคำพูดต่อไปนี้

“พี่ถึงบอกไป ว่าพระเจ้าประทานฟางมาให้พี่เลยนะ เพราะพระเจ้ารู้ว่าพี่กำลังต้องการอะไร”

(กรณีศึกษา B / 12 ก.พ. 2547 / ห้องแนะแนว)

การสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความไว้วางใจ การเอาใจใส่ และความกรุณาหรือเอ็นดูจากกรณีศึกษาและเพื่อนร่วมงานของกรณีศึกษา สังเกตจากการซื้อขนมมาฝากหรือร่วมรับประทานอาหารกับผู้วิจัย การให้ความเอาใจใส่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในช่วงที่ผู้วิจัยไปอบรมเข้าค่ายของนักเรียนกับกรณีศึกษา การรับฟังอย่างตั้งใจและตั้งใจ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวหรือปัญหาของผู้วิจัย การแนะนำและให้กำลังใจเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ การเล่าเรื่องราวส่วนตัวให้ผู้วิจัยฟัง การพูดคุยเล่น การใช้สรรพนามแทนตัวผู้วิจัยด้วยชื่อเล่นตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล การให้เกียรติและไว้วางใจให้ผู้วิจัยเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับงานโครงการของกรณีศึกษา

กลุ่มที่ 2 กรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนว

การสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนวในครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่าการสร้างความสัมพันธ์ในแต่ละครั้งมีแบบแผนที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษาในกลุ่มที่ไม่ใช่ครูแนะแนวนี้ในภาพรวม ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนวเป็นการสร้างความสัมพันธ์จากการแนะนำจากกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว ทั้งนี้เนื่องจากกรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนวนี้ เป็นกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดได้ แต่ผู้วิจัยจะได้พบกับกรณีศึกษาก็ต่อเมื่อทราบว่ามีอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนเป็นใคร ซึ่งเมื่อทราบตัวกรณีศึกษาแล้ว กรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวจะเป็นผู้ไปพาผู้วิจัยแนะนำหรือทำความรู้จัก พร้อมทั้งการชี้แจงเกี่ยวกับลักษณะงานวิจัยของผู้วิจัยกับกรณีศึกษาในกลุ่มที่ไม่ใช่ครูแนะแนวนี้ด้วย แต่ในบางครั้งเพื่อช่วยลดภาระงานของกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว ผู้วิจัยจะอาสาไปพบกรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนวด้วยตนเอง

เพื่อ ขอความร่วมมือและชี้แจงเกี่ยวกับลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจกับ
กรณีศึกษาในเบื้องต้นก่อน

เมื่อผู้วิจัยได้แนะนำตนเองกับกรณีศึกษาแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างความ
สัมพันธ์กับกรณีศึกษาโดยการพูดคุยเกี่ยวกับรายละเอียดและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่ละเอียดมาก
ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้อย่างคร่าวๆ และไม่ทำให้กรณีศึกษารู้สึก
หนักเกินไป โดยผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นให้ผู้รู้ว่าการแสดงเทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการปรึกษา
ของกรณีศึกษาไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่กรณีศึกษา แต่ผู้วิจัยจะชี้แจงให้กรณีศึกษาเข้าใจ
ว่าผู้วิจัยต้องการศึกษาเทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อการให้การปรึกษาของกรณีศึกษาเพื่อช่วยเหลือ
นักเรียนในปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อครูท่านอื่นๆ ต่อไป ซึ่งกรณีศึกษาที่ไม่ใช่ครูแนะแนว
มักมีความกังวลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ของตนเองว่าอาจจะไม่ทัน และอาจจะไม่ได้ให้ประโยชน์
แก่ผู้วิจัยเลย ผู้วิจัยจึงต้องให้กำลังใจและพูดคุยเพื่อให้กรณีศึกษาลดความกังวลลง ดังคำพูด
ของผู้วิจัยต่อไปนี้

“อาจารย์ขา อาจารย์อาจจะคิดว่าอาจารย์ไม่มีเทคนิคอะไรเลย แต่
อาจารย์คะ อาจารย์รู้มั๊ยว่า จริงๆ แล้วอาจารย์แต่ละท่านก็จะมีเทคนิค
ส่วนตัวของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกันนะคะ เพราะฉันหนูถึงอยากให้
อาจารย์คุยกับเด็กไงคะ”

“อาจารย์คะ อาจารย์ไม่ต้องกังวลนะคะ อาจารย์คุยปกติอย่างที่
อาจารย์เคยคุยนะคะ ไม่ต้องซีเรียสคะ อาจารย์”

ซึ่งการพูดในลักษณะดังกล่าว ทำให้กรณีศึกษาลดความกังวลลงได้ สังเกตจาก
การเปลี่ยนหัวข้อในการพูดคุยเป็นการถามไถ่เกี่ยวกับการเรียนของผู้วิจัย วิธีการเรียน การทำ
วิทยานิพนธ์ และพูดเรื่องราวนานๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็พบว่ากรณีศึกษาที่เป็น
อาจารย์ผู้หญิงท่านหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยประสบปัญหาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจาก
กรณีศึกษามีอาการเฉยเมย และพยายามเดินหนีหรือพยายามเดินห่างจากผู้วิจัยมากขึ้นใน
ตอนแรกที่ผู้วิจัยเข้าไปพูดคุยด้วย หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงพยายามศึกษาลักษณะของพฤติกรรมของ
กรณีศึกษาตยวิธีการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมและมีส่วนร่วม ซึ่งพบว่ากรณีศึกษาเป็นบุคคลที่
พูดจาเสียงดัง โผงผาง แต่กรณีศึกษาเป็นอาจารย์ที่นักเรียนให้ความสนิทสนม เมื่อพบกับ
นักเรียน กรณีศึกษาจะให้การสัมผัสนักเรียนเมื่อมีการทักทาย และนักเรียนมักมีความสนิทสนม

กับกรณีศึกษา และพูดคุยเล่นกับกรณีศึกษาอยู่เป็นประจำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการพูดคุยกับกรณีศึกษาโดยการแสดงให้กรณีศึกษารู้ว่า ผู้วิจัยรู้สึกว่าการกรณีศึกษามีลักษณะคล้ายกับอาจารย์ที่ผู้วิจัยรู้จักและสนิทสนมด้วยมากในตอนที่คุณวิจัยเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ท่านนั้นมีบุคลิกคล้ายคลึงกับการกรณีศึกษา คือ ใจดี แต่บางครั้งอาจจะพูดจาไม่อ่อนหวานแต่ภายในแล้วเป็นคนที่รักนักเรียนอย่างมาก และจะออกมารับแทนนักเรียนเสมอเมื่อนักเรียนจะถูกลงโทษแต่ไม่ได้กระทำผิด ดังคำพูดของผู้วิจัยต่อไปนี้

“ อาจารย์ขา อาจารย์รู้รึเปล่าว่าอาจารย์เหมือนอาจารย์หนูสมัย ม.ปลาย มากๆ อาจารย์คนนี้นะคะเค้าจะ...แบบพูดเสียงดัง โผงผาง แต่...อาจารย์เค้าใจดีมาก (ลากเสียงยาว) รักนักเรียนมาก แล้วก็แบบชอบต่อต้อานอาจารย์ที่ดีนักเรียนอาจารย์ หนูว่าเค้าเหมือนอาจารย์มากๆ เลยค่ะ ”

ซึ่งการพูดของผู้วิจัยเช่นนี้พบว่า กรณีศึกษากล่าวชมผู้วิจัยว่าคุณคนออก และกรณีศึกษาก็เป็นคนเช่นนั้นจริงๆ และหลังจากนั้นกรณีศึกษาก็มักจะทักทายผู้วิจัยอยู่บ่อยครั้งที่พบปะกันสนิทสนมกันมากขึ้น สังเกตได้จากการสัมผัสตัวผู้วิจัย และกรณีศึกษาจะปรับทุกข์กับผู้วิจัยในเรื่องการลงโทษนักเรียนให้ผู้วิจัยฟังอยู่เสมอ

กลุ่มที่ 3 นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน

ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนด้วยการเข้าไปทักทายนักเรียนก่อน และสอบถามว่านักเรียนมาติดต่อห้องแนะแนวในเรื่องอะไร หากนักเรียนมาขอพบอาจารย์แนะแนว ผู้วิจัยก็จะให้นักเรียนคอยอาจารย์หากอาจารย์ไม่อยู่ และผู้วิจัยจึงใช้ช่วงเวลาดังกล่าวพูดคุยกับนักเรียนในเรื่องต่างๆ ทั่วไป เช่น เรื่องการเรียนของนักเรียน เรื่องอาหารการกินในโรงเรียน เรื่องบรรยากาศของโรงเรียน หรือบางครั้งก็จะสอบถามว่านักเรียนมีการบ้านวิชาใดบ้าง ที่ผู้วิจัยสามารถช่วยสอนให้ได้ เช่น “ มีการบ้านเลข ครูสอนให้ได้นะ ครูจบปริญญาตรี เอกเลขนะ เดี่ยวครูตีวให้ ” ซึ่งปรากฏว่านักเรียนมักจะนำการบ้านและข้อสอบมาให้ผู้วิจัยเฉลยให้อยู่เป็นประจำ และให้เบอร์โทรศัพท์แก่ผู้วิจัยด้วยในบางครั้ง

นักเรียนส่วนใหญ่จะสงสัยว่าผู้วิจัยเป็นใคร เข้ามาทำอะไรในห้องแนะแนว แต่อย่างไรก็ตามในห้องแนะแนวนั้นมักจะมีนักศึกษาและนิสิตปริญญาโท ที่เข้ามาเก็บข้อมูลและฝึกงานอยู่เป็นประจำ มิได้ขาดอยู่แล้ว ดังนั้นนักเรียนจึงไม่คิดว่าผู้วิจัยแปลกแยกไปจากกลุ่ม

ดังกล่าว แต่นักเรียนมักจะสอบถามผู้วิจัยว่า ผู้วิจัยเป็นใคร ทำอะไรอยู่ ผู้วิจัยจึงอธิบายให้ฟังอย่างคร่าวๆ โดยระวังคำพูดในบางส่วน เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความไม่ไว้วางใจ และทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณวิจัยและนักเรียนเคยรู้จักกันแล้ว และผู้วิจัยจะทักทายหรือซื้อขนมมาให้นักเรียนเสมอเมื่อมีโอกาส พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ในขณะนั้นทันทีที่สามารถทำได้ เช่น ให้นักเรียนยิ้มปากกา ดินสอ ยางลบ หรือหมึกลบ เมื่อนักเรียนต้องเข้ามากรอกเอกสารบางอย่างในห้องแนะแนว และช่วยตรวจเอกสารที่นักเรียนนำมาส่ง เช่น เอกสารการกู้ยืม เอกสารการรับทุนการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนส่วนใหญ่มักจะเป็นนักเรียนที่เข้ามาใช้บริการในห้องแนะแนวอยู่เป็นประจำ และมักเป็นนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาอยู่แล้ว

กลุ่มที่ 4 เพื่อนของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน

ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนที่เป็นเพื่อนของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนด้วยการทักทายพูดคุยเหมือนนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน แต่เนื่องจากนักเรียนในกลุ่มนี้ไม่ได้เข้ามาใช้บริการในห้องแนะแนวเป็นประจำ ดังนั้นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยจะสามารถสร้างความสัมพันธ์ได้คือ ช่วยเวลาที่นักเรียนมานั่งรอเพื่อนซึ่งกำลังรับการปรึกษาจากกรณีศึกษาอยู่ในช่วงพักกลางวัน หรือช่วงหลังเลิกเรียน โดยผู้วิจัยจะชวนนักเรียนเล่นเกมที่มีอยู่ในห้องแนะแนว เช่น เกมอักษรไขว้ หมากล้อม หรือการสอนการบ้าน โดยในช่วงเวลาดังกล่าวผู้วิจัยจะพยายามสอบถามในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของเพื่อนว่าเพื่อนไปทำอะไรมาถึง ต้องมาคุยกับกรณีศึกษา แต่จะใช้วิธีการถามในเชิงที่ผู้วิจัยเกิดความประหลาดใจหรือสงสัย แต่ไม่ต้องการสอบถามในเรื่องส่วนตัวแต่อย่างใด ดังคำพูดของผู้วิจัยต่อไปนี้

“ หนูมาทำอะไรคะเนี่ย รอเพื่อนหรือคะ ”

“ เพื่อนเป็นไรหรือคะ แยกแล้ว เดียวเพื่อนร้องให้ออกมาทำไงเนี่ย ”

“ ไปแกล้งเพื่อนละสิ เพื่อนเลยโดนอาจารย์ดุเลย ”

ซึ่งในการพูดหรือสอบถามนักเรียนในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะไม่แสดงสีหน้าจริงจังมากนัก แต่ผู้วิจัยจะแสดงอาการขี้เล่น และพูดเล่นกับนักเรียนเสียส่วนใหญ่ เพื่อไม่ให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นการสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูลอะไรบางอย่าง และจะทักทายนักเรียนเสมอเมื่ออยู่นอกห้องแนะแนวหรือนอกโรงเรียน เมื่อพบเจอกันโดยบังเอิญ

การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลทั้ง 4 กลุ่มนั้น ผู้วิจัยจะยึดหลัก “ความจริงใจ” เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ทั้ง “ข้อมูลที่มีคุณภาพ” และได้รับความเอ็นดู การช่วยเหลือ และการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ และผู้วิจัยเองยังต้องมีความอดทน และในบางครั้งก็ต้องยอมเสียสละเวลาเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่าการวิจัยให้ความสำคัญแก่งานที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ทำ และไม่ละเลยหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องรู้จักการวางตัวในการอยู่ในสถานที่ต่างๆ รู้จักช่วยเหลือโดยไม่รอให้ผู้ให้ข้อมูลเอ่ยปากขอความช่วยเหลือจากผู้วิจัย ประกอบกับการดูแลความเรียบร้อยให้กับสถานที่ที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงน้ำใจตอบแทนในสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลได้เสียสละเวลาให้กับผู้วิจัยโดยผู้วิจัยตระหนักเสมอว่าผู้วิจัยยินดีที่จะตอบแทนความช่วยเหลือของผู้ให้ข้อมูลได้ตลอดเวลาไม่ว่าภาระงานของผู้วิจัยจะเสร็จสิ้นไปแล้วก็ตาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยก็จะใช้โอกาสในช่วงเวลาเทศกาลต่างๆ ในการให้ของขวัญกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แต่จะไม่ให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่ามากไปจนดูเหมือนเป็นการแลกเปลี่ยนของการที่ผู้วิจัยเข้ามาในสนาม และนอกจากนี้กรณีศึกษา B ก็ะออกตัวกับผู้วิจัยไว้ก่อนว่า ห้ามให้ผู้วิจัยซื้อขนมหรือของฝากอะไรมาให้กรณีศึกษาเด็ดขาด ทั้งนี้กรณีศึกษาให้เหตุผลว่า กรณีศึกษาไม่ต้องการให้ผู้วิจัยรู้สึกว่าการเข้าหาผู้ใหญ่จะต้องมีของติดไม้ติดมือมาฝากถึงจะเป็นเรื่องที่สุภาพหรือมีน้ำใจ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้สึกสบายใจและคลายความวิตกกังวลได้ แต่ผู้วิจัยจะใช้วิธีการไปรับประทานอาหารร่วมกัน หรือซื้ออาหารมารับประทานร่วมกันแทน ซึ่งก็เป็นโอกาสที่ผู้วิจัยจะได้สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ให้ข้อมูลอีกระดับหนึ่งได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพหุกรณีศึกษาดังต่อไปนี้

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
2. การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ
3. การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. การศึกษาอัตชีวประวัติ
5. การบันทึกประจำวัน
6. การบันทึกเทป

จากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยมีแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาเทคนิคการสัมภาษณ์ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล
1. ข้อมูลการให้คำปรึกษา	- การศึกษาเอกสารข้อมูลจากศูนย์ แนะแนวในโรงเรียน - การสัมภาษณ์กรณีศึกษา	- ข้อมูลเอกสารของศูนย์ แนะแนวในโรงเรียน - กรณีศึกษา
2. ช่วงเวลาที่ให้คำปรึกษา	- การศึกษาเอกสาร - สอบถามนักเรียน - สอบถามกรณีศึกษา	- ข้อมูลเอกสาร - นักเรียน - กรณีศึกษา
3. พฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหา ต่อการเรียน	- สอบถามนักเรียน - สังเกต - สัมภาษณ์	- นักเรียน, เพื่อนร่วมงาน - การให้คำปรึกษาของ กรณีศึกษา - นักเรียน, กรณีศึกษา
4. อัตชีวประวัติของกรณีศึกษา	- สัมภาษณ์ - สัมภาษณ์	- กรณีศึกษา - เพื่อนร่วมงาน - นักเรียน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 วันที่ 3 พฤศจิกายน 2546 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2546 ในระยะแรกนี้ผู้วิจัยสังเกตสภาพทั่วไป ของโรงเรียน และสภาพการทำงานของศูนย์แนะแนวในโรงเรียน และศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในด้านประวัติความเป็นมา แนวนโยบายของงานแนะแนว การบริหารของโรงเรียนที่มีต่องานแนะแนวของโรงเรียน สภาพแวดล้อมรอบโรงเรียน ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียน และอัตชีวประวัติของกรณีศึกษา ข้อมูลพื้นฐานในด้านของประวัติความเป็นมา แนวนโยบายของงานแนะแนว การบริหารที่มีต่องานแนะแนวของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้การศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสารของโรงเรียน และเอกสารของศูนย์แนะแนว ส่วนข้อมูลพื้นฐานในด้านสภาพแวดล้อม ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการเดินสำรวจ และสร้างแผนที่ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานนี้ผู้วิจัยทำควบคู่ไปกับสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการทักทาย การช่วยเหลืองานแนะแนวและงานที่นอกเหนือจากงานแนะแนวของกรณีศึกษา การเล่นเกมร่วมกันกับนักเรียน และการช่วยสอนการบ้านนักเรียน เป็นต้น

ช่วงที่ 2 วันที่ 5 มกราคม 2547 ถึง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2547 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนลึกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยขั้นแรก ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปติดต่อขอความร่วมมือจากกรณีศึกษาที่ได้รับคัดเลือก แล้วจึงเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipant Observation) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง การบันทึกประจำวัน และการบันทึกเทป ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงเทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนของกรณีศึกษาทั้งที่เป็นครูแนะแนวและไม่ใช่ครูแนะแนว การสัมภาษณ์กรณีศึกษาอย่างไม่เป็นทางการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นักเรียนและเพื่อนนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน การสังเกตการทำงาน การสัมภาษณ์ของกรณีศึกษา การสังเกตนักเรียนและเพื่อนนักเรียนที่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน โดยการสังเกตนี้ จะเป็นการสังเกตเกี่ยวกับลักษณะกายภาพภายนอก การแสดงออกของตำแหน่งแหล่งที่ทางกาย การใช้ภาษา บริบท เวลาและการใช้เวลาของกรณีศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาเทคนิคการสัมภาษณ์ของกรณีของกรณีศึกษาจากการให้การศึกษาแก่นักเรียนที่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน โดยพิจารณาในปัญหาจำนวน 4 ปัญหา และใน

การศึกษาการให้การปรึกษาของกรณีศึกษาแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ โดยได้รับ การอนุญาตจากกรณีศึกษา

ช่วงที่ 3 วันที่ 1 มีนาคม 2547 ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2547 เป็นช่วงของการตรวจสอบ ข้อมูลและการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่มีความชัดเจน โดยใช้วิธีการกลับไปสัมภาษณ์ อย่างไม่เป็นทางการกับกรณีศึกษา นักเรียนและเพื่อนของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อ การเรียน การตรวจสอบข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตเพิ่มเติมหลังจากที่ได้วิเคราะห์และสรุป ข้อมูล เพื่อตรวจสอบผลวิเคราะห์ว่ามีความชัดเจนและถูกต้องอย่างไรที่เข้าใจ

รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 รายละเอียดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและกิจกรรมการวิจัย

ระยะ / วัน เดือน ปี	เป้าหมายในการศึกษา	การดำเนินการ	เครื่องมือ	จำนวนครั้ง
ระยะที่ 1				
3 พฤศจิกายน 46	- พบกรณีศึกษา A	- แนะนำตัวและสร้าง ความสัมพันธ์	1. แบบสังเกต 2. แบบบันทึกการ สัมภาษณ์	-
5 พฤศจิกายน 46	- สภาพสนามของ โรงเรียนรัตนวิทยา	- สังเกต - บันทึกสนาม	3. แบบวิเคราะห์ เอกสาร	2 1
6 พฤศจิกายน 46	- พบกรณีศึกษา B	- แนะนำตัวและสร้าง ความสัมพันธ์	4. เทปบันทึก เสียง	-
	- สภาพสนามของ โรงเรียนโสภาคศึกษา	- สังเกต - บันทึกสนาม	5. แบบบันทึก สนาม	1 1
9 พฤศจิกายน 46	- สภาพสนามของ โรงเรียนโสภาคศึกษา	- บันทึกสนาม		1
10 พฤศจิกายน 46	- เอกสารของ โรงเรียนโสภาคศึกษา	- วิเคราะห์เอกสาร		1
12 พฤศจิกายน 46	- เอกสารของ กรณีศึกษา A	- วิเคราะห์เอกสาร		2 1
13 พฤศจิกายน 46	- สภาพสนามของ โรงเรียนรัตนวิทยา	- บันทึกสนาม		1
17 พฤศจิกายน 46	- สภาพสนามของ โรงเรียนรัตนวิทยา	- บันทึกสนาม		1 1

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะ / วัน เดือน ปี	เป้าหมายในการศึกษา	การดำเนินการ	เครื่องมือ	จำนวนครั้ง
18 พฤศจิกายน 46	- เอกสารของ กรณีศึกษา A	- วิเคราะห์เอกสาร	1. แบบสังเกต	1
	- เอกสารของ โรงเรียนรัตนวิทยา	- วิเคราะห์เอกสาร	2. แบบบันทึกการ สัมภาษณ์	2
21 พฤศจิกายน 46	- กรณีศึกษา A	- สังเกต	3. แบบวิเคราะห์	2
		- สัมภาษณ์	เอกสาร	1
		- สร้างความสัมพันธ์	4. เทปบันทึก	-
24 พฤศจิกายน 46	- กรณีศึกษา B	- สังเกต	เสียง	1
		- สัมภาษณ์		2
		- สร้างความสัมพันธ์		-
25 พฤศจิกายน 46	- เอกสารของห้องแนะแนว ของโรงเรียนโสภาคศึกษา	- วิเคราะห์เอกสาร		2
26 พฤศจิกายน 46	- เอกสารของ กรณีศึกษา B	- วิเคราะห์เอกสาร		2
28 พฤศจิกายน 46	- เอกสารของห้องแนะแนว ของโรงเรียนรัตนวิทยา	- วิเคราะห์เอกสาร		2
2 ธันวาคม 46	- เอกสารของ กรณีศึกษา A	- วิเคราะห์เอกสาร		1
3 ธันวาคม 46	- เอกสารของห้องแนะแนว ของโรงเรียนรัตนวิทยา	- วิเคราะห์เอกสาร		1
16 ธันวาคม 46	- เอกสารของห้องแนะแนว ของโรงเรียนรัตนวิทยา	- วิเคราะห์เอกสาร		1
19 ธันวาคม 46	- พฤติกรรมนักเรียน ในโรงเรียนรัตนวิทยา	- สังเกต		2
		- สัมภาษณ์		1
22 ธันวาคม 46	- ช่วงเวลาที่ให้การปรึกษา ของกรณีศึกษา B	- สัมภาษณ์		2
		- วิเคราะห์เอกสาร		1
23 ธันวาคม 46	- ข้อชีวประวัติของ กรณีศึกษา B	- สัมภาษณ์		1
		- ศึกษาเอกสาร		1
24 ธันวาคม 46	- ช่วงเวลาที่ให้การปรึกษา ของกรณีศึกษา A	- สัมภาษณ์		1
		- วิเคราะห์เอกสาร		2
26 ธันวาคม 46	- ข้อชีวประวัติของ กรณีศึกษา A	- สัมภาษณ์		1
		- ศึกษาเอกสาร		2

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะ / วัน เดือน ปี	เป้าหมายในการศึกษา	การดำเนินการ	เครื่องมือ	จำนวนครั้ง
<u>ระยะที่ 2</u>				
7 มกราคม 47	- กรณีศึกษา A - อัดซีดีประวัติของ กรณีศึกษา A	- สังเกต - สัมภาษณ์ - ศึกษาเอกสาร	1. แบบสังเกต 2. แบบบันทึกการ สัมภาษณ์	2 1 1
8 มกราคม 47	- กรณีศึกษา A - พฤติกรรมนักเรียน ในโรงเรียนรัตนาวិทยา	- สังเกต - สัมภาษณ์ - สังเกต	3. แบบวิเคราะห์ เอกสาร 4. เทปบันทึก เสียง	1 1 2
9 มกราคม 47	- พฤติกรรมนักเรียน ในโรงเรียนรัตนาวิทยา	- สังเกต - สัมภาษณ์		2 1
12 มกราคม 47	- พฤติกรรมนักเรียน ในโรงเรียนโศภาศึกษา	- สังเกต		1
14 มกราคม 47	- กรณีศึกษา B - อัดซีดีประวัติของ กรณีศึกษา B - พฤติกรรมนักเรียน ในโรงเรียนโศภาศึกษา	- สังเกต - สัมภาษณ์ - ศึกษาเอกสาร - สังเกต - สัมภาษณ์		1 1 1 2 1
15 มกราคม 47	- พฤติกรรมนักเรียน ในโรงเรียนรัตนาวิทยา	- สังเกต - สัมภาษณ์		1 1
19 มกราคม 47	- ข้อมูลการให้คำปรึกษา ของกรณีศึกษา A	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร		1 2
22 มกราคม 47	- ข้อมูลการให้คำปรึกษา ของกรณีศึกษา A	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร		1 1
23 มกราคม 47	- กรณีศึกษา A	- สังเกต - สัมภาษณ์		2 1
26 มกราคม 47	- ข้อมูลการให้คำปรึกษา ของกรณีศึกษา B	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร		2 2
27 มกราคม 47	- กรณีศึกษา B	- สังเกต - สัมภาษณ์		2 1
30 มกราคม 47	- ข้อมูลการให้คำปรึกษา ของกรณีศึกษา B	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร		1 1

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะ / วัน เดือน ปี	เป้าหมายในการศึกษา	การดำเนินการ	เครื่องมือ	จำนวนครั้ง
2 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา B	- สังเกต	1. แบบสังเกต	1
4 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b3	- สังเกต - บันทึกเสียง	2. แบบบันทึก การ	1 1
	- กรณีศึกษา B3	- แนะนำตัวและ สร้างความสัมพันธ์	3. เทปบันทึก สัมภาษณ์	-
	- นักเรียน b3	- สังเกต & สัมภาษณ์	เสียง	1
	- เพื่อนนักเรียน b3	- สัมภาษณ์		1
6 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา B3 สัมภาษณ์ นักเรียน b3	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1
	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b3	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1
10 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา A	- สังเกต		3
12 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b4	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1
	- กรณีศึกษา B4	- แนะนำตัวและ สร้างความสัมพันธ์		-
	- นักเรียน b4	- สังเกต & สัมภาษณ์		1
	- เพื่อนนักเรียน b4	- สัมภาษณ์		1
	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b2	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1
	- นักเรียน b3	- สังเกต & สัมภาษณ์		1
13 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b2	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1
	- กรณีศึกษา B2	- แนะนำตัวและ สร้างความสัมพันธ์		-
	- นักเรียน b2	- สังเกต & สัมภาษณ์		1
	- เพื่อนนักเรียน b2	- สังเกต & สัมภาษณ์		1
	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b4	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1
	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b3	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะ / วัน เดือน ปี	เป้าหมายในการศึกษา	การดำเนินการ	เครื่องมือ	จำนวนครั้ง	
16 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b1	- สังเกต - บันทึกเสียง	1. สังเกต 2. แบบบันทึก การสัมภาษณ์	1 1 1	
	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b2	- สังเกต - บันทึกเสียง	3. เทปบันทึก เสียง	1	
	- กรณีศึกษา B1	- แนะนำตัวและ สร้างความสัมพันธ์		-	
	- กรณีศึกษา B4 สัมภาษณ์ นักเรียน b4	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1	
	- นักเรียน b1	- สังเกต & สัมภาษณ์		1	
	- เพื่อนนักเรียน b1	- สัมภาษณ์		1	
	17 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา B สัมภาษณ์ นักเรียน b1	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1
- กรณีศึกษา B2 สัมภาษณ์ นักเรียน b2		- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1	
- เพื่อนนักเรียน b2		- สัมภาษณ์		1	
18 กุมภาพันธ์ 47		- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์ นักเรียน a4	- สังเกต - บันทึกเสียง		2 1
	- กรณีศึกษา A4	- แนะนำตัวและ สร้างความสัมพันธ์		-	
	- นักเรียน a4	- สังเกต & สัมภาษณ์		2	
	- เพื่อนนักเรียน a4	- สัมภาษณ์		1	
19 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์ นักเรียน a3	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1	
	- กรณีศึกษา A3	- แนะนำตัวและ สร้างความสัมพันธ์		-	
	- นักเรียน a3	- สังเกต & สัมภาษณ์		1	
	- เพื่อนนักเรียน a3	- สัมภาษณ์		1	
	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์ นักเรียน a4	- สังเกต - บันทึกเสียง		1 1	
	20 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา B1 สัมภาษณ์ นักเรียน b1	- สังเกต - บันทึกเสียง		2 1
		- นักเรียน b1	- สังเกต & สัมภาษณ์		2
- เพื่อนนักเรียน b1		- สัมภาษณ์		1	

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะ / วัน เดือน ปี	เป้าหมายในการศึกษา	การดำเนินการ	เครื่องมือ	จำนวนครั้ง
23 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์	- สังกะ		1
	นักเรียน a2	- บันทึกเสียง		1
	- กรณีศึกษา A2	- แนะนำตัวและ สร้างความสัมพันธ์		-
	- นักเรียน a2	- สังกะ & สัมภาษณ์		1
	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์	- สังกะ		1
24 กุมภาพันธ์ 47	นักเรียน a3	- บันทึกเสียง		1
	- กรณีศึกษา A1	- สังกะ		1
		- สัมภาษณ์		1
	- เพื่อนนักเรียน a2	- สัมภาษณ์		1
	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์	- สังกะ		1
	นักเรียน a1	- บันทึกเสียง		1
	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์	- สังกะ		1
	นักเรียน a2	- บันทึกเสียง		1
	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์	- สังกะ		1
	นักเรียน a4	- บันทึกเสียง		1
25 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์	- สังกะ		2
	นักเรียน a1	- บันทึกเสียง		1
	- กรณีศึกษา A1	- แนะนำตัวและ สร้างความสัมพันธ์		-
	- นักเรียน a1	- สังกะ & สัมภาษณ์		1
	- เพื่อนนักเรียน a1	- สัมภาษณ์		1
	- กรณีศึกษา A3 สัมภาษณ์	- สังกะ		1
	นักเรียน a3	- บันทึกเสียง		1
	- กรณีศึกษา A สัมภาษณ์	- สังกะ		1
	นักเรียน a2	- บันทึกเสียง		1
	- เพื่อนนักเรียน a2	- สังกะ & สัมภาษณ์		1
	- เพื่อนนักเรียน a4	- สังกะ & สัมภาษณ์		1

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะ / วัน เดือน ปี	เป้าหมายในการศึกษา	การดำเนินการ	เครื่องมือ	จำนวนครั้ง
26 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา A1 สัมภาษณ์ นักเรียน a1	- สังเกต	1. แบบสังเกต	1
		- บันทึกเสียง	2. แบบบันทึก	1
	- กรณีศึกษา A4 สัมภาษณ์ นักเรียน a4	- สังเกต	การ	1
		- บันทึกเสียง	สัมภาษณ์	1
	- นักเรียน a1	- สังเกต & สัมภาษณ์	3. แบบ	1
	- นักเรียน a4	- สังเกต & สัมภาษณ์	วิเคราะห์	2
27 กุมภาพันธ์ 47	- กรณีศึกษา A2 สัมภาษณ์ นักเรียน a2	- สังเกต	เอกสาร	1
		- บันทึกเสียง	4. เทปบันทึก	1
	- นักเรียน a2	- สังเกต & สัมภาษณ์	5. เสียง	1
	- นักเรียน a3	- สังเกต & สัมภาษณ์		1
	- กรณีศึกษา A4 สัมภาษณ์ นักเรียน a4	- สังเกต		1
		- บันทึกเสียง		1
<u>ระยะที่ 3</u>				
4 มีนาคม 47	- สภาพสนามวิจัย 1 เพิ่มเติม	- ศึกษาเอกสาร - บันทึกสนาม		1
7 มีนาคม 47	- อัดชีวประวัติของ กรณีศึกษา B เพิ่มเติม	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร		1 2
	8 มีนาคม 47	- สภาพสนามวิจัย 2 เพิ่มเติม	- ศึกษาเอกสาร - บันทึกสนาม	1 1
11 มีนาคม 47		- อัดชีวประวัติของ กรณีศึกษา B เพิ่มเติม	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร	2 1

สรุปการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากตาราง

สังเกต	จำนวน	76	ครั้ง
สัมภาษณ์	จำนวน	49	ครั้ง
บันทึกสนาม	จำนวน	7	ครั้ง
ศึกษาเอกสาร	จำนวน	32	ครั้ง
บันทึกเสียง	จำนวน	27	ครั้ง

ความถี่ในการสัมภาษณ์นักเรียนของกรณีศึกษา

กรณีศึกษา A	สัมภาษณ์นักเรียน a1	จำนวน	2	ครั้ง
กรณีศึกษา A	สัมภาษณ์นักเรียน a2	จำนวน	3	ครั้ง
กรณีศึกษา A	สัมภาษณ์นักเรียน a3	จำนวน	2	ครั้ง
กรณีศึกษา A	สัมภาษณ์นักเรียน a4	จำนวน	3	ครั้ง
กรณีศึกษา A1	สัมภาษณ์นักเรียน a1	จำนวน	1	ครั้ง
กรณีศึกษา A2	สัมภาษณ์นักเรียน a2	จำนวน	1	ครั้ง
กรณีศึกษา A3	สัมภาษณ์นักเรียน a3	จำนวน	1	ครั้ง
กรณีศึกษา A4	สัมภาษณ์นักเรียน a4	จำนวน	2	ครั้ง
กรณีศึกษา B	สัมภาษณ์นักเรียน b1	จำนวน	2	ครั้ง
กรณีศึกษา B	สัมภาษณ์นักเรียน b2	จำนวน	3	ครั้ง
กรณีศึกษา B	สัมภาษณ์นักเรียน b3	จำนวน	3	ครั้ง
กรณีศึกษา B	สัมภาษณ์นักเรียน b4	จำนวน	2	ครั้ง
กรณีศึกษา B1	สัมภาษณ์นักเรียน b1	จำนวน	1	ครั้ง
กรณีศึกษา B2	สัมภาษณ์นักเรียน b2	จำนวน	1	ครั้ง
กรณีศึกษา B3	สัมภาษณ์นักเรียน b3	จำนวน	1	ครั้ง
กรณีศึกษา B4	สัมภาษณ์นักเรียน b4	จำนวน	1	ครั้ง

ขั้นตอนที่ 5 การจัดกระทำข้อมูลเชิงคุณภาพ

การจัดกระทำข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการดังนี้

5.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลการสัมภาษณ์ของกรณีศึกษามาวิเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน ซึ่งจะพิจารณาในขั้นตอนของการสัมภาษณ์ ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ขั้นตอนเริ่มต้นการสัมภาษณ์ ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ผลการสัมภาษณ์ และขั้นยุติการสัมภาษณ์ โดยยึดหลักของ Gorden, R. L. (1984) โดยมีการจัดกระทำข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้ การลดทอนข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการนี้ทำควบคู่ไปกับกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์มาเขียนรายงานผลการวิเคราะห์เป็นแบบความเรียง

การลดทอนข้อมูล (Data Reduction)

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษากรณีศึกษาในแต่ละครั้งแล้ว ก็นำมาบันทึกเป็นข้อมูลสนาม (full fieldnote) มาศึกษาทบทวน แล้วเลือกจุดที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษานำมาเขียนลงการ์ดและลงหัวข้อเรื่อง (categories) จากนั้นจึงแยกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ (files) เพื่อง่ายต่อการสืบค้น และเป็นการตรวจสอบความเพียงพอและความตรงของข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ (valid and reliable) ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลดังนี้

1. การใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลกับการสัมภาษณ์ หรือการสังเกตกรณีศึกษา หรือนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยสังเกตว่ากรณีศึกษา A เป็นผู้ที่มีความรักและเอ็นดูต่อนักเรียน ชอบช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยจะสอบถามข้อมูลจากเพื่อนครู และนักเรียน ได้รับการบอกเล่าดังนี้

“อาจารย์ A ใจดีจะตาย เค้าเป็นคนรักนักเรียนนะ เค้าช่วยเหลือทุกอย่างที่ช่วยเหลือได้แหละ”

(เพื่อนร่วมงานของกรณีศึกษา A / 7 ม.ค. 2547 / หน้าอาคาร 1)

“อาจารย์โชคดีแล้วที่ทำงานกับอาจารย์ A อาจารย์ใจดีที่สุดแล้วนะคะ”

(นักเรียน / 15 ม.ค. 2547 / ม้านหินอ่อนหน้าห้องแนะแนว)

หรือจากการสังเกตว่ากรณีศึกษา B เป็นผู้ที่มีความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงได้สอบถามข้อมูลกับเพื่อนครูหรือผู้ร่วมงาน ได้รับการบอกเล่าดังนี้

“พี่ B แกเป็นอย่างนี้แหละ เป็นคนทำอะไรเร็ว ทำโน่นทำนี่ บู๊บู๊ๆ เดี่ยวเดียวก็เสร็จ แกเป็นคนตรงเวลา”

(เพื่อนร่วมงานของกรณีศึกษา B / 27 ม.ค. 2547 / ห้องแนะแนว)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งเวลา โดยจากการสังเกตและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการในเรื่องเดียวกันแต่ต่างเวลากัน เช่น กรณีศึกษา A สัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนด้านการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน พบว่า สภาพของครอบครัวของนักเรียนเป็นครอบครัวที่ประกอบไปด้วยพ่อเลี้ยง แม่ และน้องที่เป็นลูกของพ่อเลี้ยง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ในเรื่องเดียวกันแต่คนละช่วงเวลา กล่าวคือ ช่วงการสัมภาษณ์และช่วงหลังจากที่มีการสัมภาษณ์ผ่านไปแล้ว 1 วัน ซึ่งเป็นเวลาที่กรณีศึกษาได้พบกับนักเรียนโดยบังเอิญ กรณีศึกษา A ก็ถามไถ่ถึงการพูดคุยกันของนักเรียนกับพ่อเลี้ยง แสดงให้เห็นว่าสภาพครอบครัวของนักเรียนนั้น นักเรียนอาศัยอยู่กับแม่ พ่อเลี้ยงและน้องที่เป็นลูกของพ่อเลี้ยงจริงๆ ดังตัวอย่างคำพูดดังนี้

กรณีศึกษา A : ...เหวอ...หนูอยู่กับ...

นักเรียน a4 : แม่ แล้วก็พ่อเลี้ยง

กรณีศึกษา A : แม่แล้วก็พ่อเลี้ยง แล้วพ่อหนูละ

นักเรียน a4 : พ่อ พ่อตายแล้วครับ

กรณีศึกษา A : พ่อเสียนานหรือยัง

นักเรียน a4 : ตั้งแต่ผมอยู่นูบาล

กรณีศึกษา A : แต่ว่าหนูมีน้องที่เป็นลูกพ่อเลี้ยงอีกคนใช้มั้ย

นักเรียน a4 : ครับ

(กรณีศึกษา A / 18 ก.พ. 47 / ห้องแนะแนว)

กรณีศึกษา A : เข้า ว่าไง ไปไหนลูก

นักเรียน a4 : ไปสทกรณ์ครับ

กรณีศึกษา A : เออ แล้วเป็นไงลูก คุณกันยังกับพ่อเลี้ยงเรานะ

นักเรียน a4 : ยังครับ

กรณีศึกษา A : เข้าทำไมละ

นักเรียน a4 : ตอนเย็นผมกลับไปเขาก็ยังไม่กลับครับ

กรณีศึกษา A : อ้อ แล้วน้องเราละ ลูกพ่อเลี้ยงนะ

นักเรียน a4 : เขาไปนอนบ้านย่าเค้าครับ ยังไม่เจอกัน

(กรณีศึกษา A / 19 ก.พ. 47 / ห้องแนะแนว)

การตรวจสอบข้อมูลด้านแหล่งสถานที่ ผู้วิจัยใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการในเรื่องเดียวกันแต่ต่างสถานที่กัน เช่น ผู้วิจัยพูดคุยกับกรณีศึกษา A เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในเรื่องของการค้นหานักเรียน ซึ่งกรณีศึกษาเห็นว่าการค้นหานักเรียนแบบใช้วิธีการค้นหา หรือสอดส่องนักเรียนที่มีปัญหาอย่างทั่วถึง โดยอาศัยความร่วมมือจากครูทุกฝ่ายของโรงเรียนช่วยส่งนักเรียนมายังศูนย์แนะแนวจะเป็นการดีกว่าที่รอให้นักเรียนที่มีปัญหา มาเข้าพบครูแนะแนวด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามนี่เป็นวิธีการดูแลนักเรียนที่ไม่ทั่วถึง ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนได้ให้แนวคิดที่ห้องแนะแนวควรค้นหานักเรียนด้วยวิธีการที่คล้ายกับการใช้โซลาร์ค้นหาฝูงปลา ซึ่งเป็นการค้นหาที่รวดเร็วและรู้ว่าปลาอยู่ ณ ตำแหน่งใดบ้าง แทนการหาปลาด้วยวิธีอื่นที่ไม่รู้ว่าปลาอยู่ที่ไหน ได้แต่คอยให้ปลามาติดกับดักที่วางไว้เท่านั้น ซึ่งเป็นการพูดคุยกันในห้องแนะแนว และสอดคล้องกับการพูดคุยกันบนอาคาร 3 ดังตัวอย่างคำพูดต่อไปนี้

“การที่เราจะรู้ว่าเด็กคนไหนมีปัญหาเนี่ย ผอ. ท่านก็บอกที่ว่าการจับปลาแบบเก่าคือ ฝูงปลาอยู่ที่ไหน เราก็ไปจับที่นั่น ต้องรอให้ปลามันโผล่ มันมาติดกับดักเราก่อน เราถึงจะรู้ แล้วทำไมเราไม่จับปลาแบบใหม่จะใช้สัญญาณโซลาร์ไปเลย ปลามันอยู่ที่ไหนเราก็รู้หมด ตัวเล็ก ตัวใหญ่ เพราะงั้นเราจะมารอให้เด็กมีปัญหา มาพบเราก่อน เราถึงจะช่วยเหลือเค้า ทำไมเราไม่เช็คเด็กเสียเลย”

(กรณีศึกษา A / 24 ธ.ค. 47 / ห้องแนะแนว)

“พี่ว่า สงสัยพี่จะต้องติดสัญญาณโซลาร์อย่างที่ ผอ. ว่าแล้วละ”

(กรณีศึกษา A / 7 ม.ค. 47 / อาคาร 3 ชั้น 2)

การตรวจสอบข้อมูลด้านแหล่งบุคคล ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ในเรื่องเดียวกัน แต่ต่างบุคคลกัน เช่น ผู้วิจัยพูดคุยกับกรณีศึกษา A และ A4 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวของนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนด้านการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ซึ่งนักเรียนมีพฤติกรรมการคุยกับบุคคลในครอบครัวน้อยมาก ได้ข้อมูลสอดคล้องกันดังนี้

“เด็กคนนี้นะฟาง แกมีปัญหาครอบครัว แกอยู่กับแม่ กับพ่อเลี้ยง แต่ที่นี้แกไม่คุยกับพ่อเลี้ยง โกรธกัน มันก็เลยมีผลต่ออารมณ์แก ทำให้แกมีปัญหาทางการควบคุมอารมณ์ แกก็จะใจร้อน เพื่อนยุหน่อย ก็จะมีขึ้นละ”

(กรณีศึกษา A / 18 ก.พ. 47 / ห้องแนะแนว)

“a4 แก่น่าสงสารนะหนู แกกับพ่อเลี้ยงแกไม่ค่อยคุยกัน แกก็จะไม่ค่อยไม่พูดกับพ่อเลี้ยงเลย พี่กลัวเหมือนกัน ว่ามันจะมีปัญหาตอนโต สงสารแม่เค้าก็สงสารนะ”

(กรณีศึกษา A4 / 26 ก.พ. 47 / หน้าอาคาร 1)

2. การใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบถามซ้ำ คือการพิจารณาข้อมูลที่เก็บมาได้ หากข้อมูลใดเป็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยก็จะตรวจสอบความตรงภายในด้วยการสอบถามซ้ำอีกครั้งกับกรณีศึกษา ตัวอย่างเช่น การถอดเทปการสัมภาษณ์เพื่อให้การปรึกษาของกรณีศึกษา B พบว่านักเรียน b1 มีความรู้สึกที่ไม่ต้องการคุยกับใครเลย ทั้งนี้มีความเห็นว่า เพื่อนไม่น่าไว้ใจ และเพื่อนมักจะหวังประโยชน์ในตัวนักเรียน b1 เมื่อผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลในส่วนนี้ทั้งจากการถอดเทป และการสังเกตแล้ว จึงสอบถามกรณีศึกษาเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยมีนั้นถูกต้อง และผู้วิจัยเข้าใจถูกต้อง ดังคำพูดของกรณีศึกษา B ดังนี้

“เด็กคนนี้นะฟาง เค้าจะเป็นคนที่ไม่อยากคุยกับใครเลย เค้าจะชอบอยู่เงียบๆ คนเดียว เพราะว่าเพื่อนที่สนิทที่สุดของเค้าเนี่ยถือได้ว่าเป็นคู่ขาเลย ละ คู่ขालะฟาง ความที่เด็กเป็นคนมีสตางค์ใจ เพื่อนเค้าก็จะได้ของได้ทุกอย่างจากเค้า ดีกับเค้า แต่พอวันหนึ่ง เพื่อนคนเนี่ยไม่เหมือนเดิมละ เค้าก็เกิดอาการโกรธเลยกระโดดกัดเพื่อนคนนั้นเลยนะฟาง”

(กรณีศึกษา B / 17 ก.พ. 47 / ห้องแนะแนว)

3. การตรวจสอบการจดบันทึกให้เป็นระบบ การถอดเทปอย่างละเอียด ครอบคลุม แยกแยะข้อมูลที่ได้จากการสังเกต วิดีทัศน์และเทปบันทึกเสียง และความคิดเห็นของผู้วิจัยออกจากกันอย่างเป็นระบบ

4. การตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูลในแง่มุมต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่า “มีความสมเหตุสมผลหรือไม่?”

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกวันโดยผู้วิจัย นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสังเกตอย่างมีและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการถอดเทปการสัมภาษณ์เพื่อให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนในแต่ละวันมาอ่าน แล้วแยกย่อยเพื่อลงรหัส (Code) และสร้างเกณฑ์หัวเรื่อง (Categories) การลงรหัสของข้อมูลในเบื้องต้นนี้ เป็นการแยกย่อยข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้รู้จักข้อมูลอย่างละเอียดก่อน ผู้วิจัยแยกหัวเรื่องของการสัมภาษณ์เพื่อการให้การปรึกษาแก่นักเรียนออกตามลักษณะของปัญหาของนักเรียน เช่น การแยกย่อยปัญหาการปรับตัวกับเพื่อนของ นักเรียนที่ได้รับการสัมภาษณ์เพื่อการให้การปรึกษาของกรณีศึกษา A, A1, B และ B1 ผู้วิจัยวิเคราะห์เทคนิคการสัมภาษณ์โดยแยกเปรียบเทียบระหว่าง A กับ B และ A1 - A4 กับ B1 - B4 ซึ่งจะวิเคราะห์ไปพร้อมกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถที่จะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ทันทีที่พบว่ามีความขัดแย้งกันของข้อมูล และสามารถยืนยันความตรงของข้อมูลและผลสรุปกับผู้ให้ข้อมูลในสนามได้ โดยผู้วิจัยสามารถตรวจสอบความตรงของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ หรือประเด็นที่สนใจ ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบสมมติฐานชั่วคราวที่ผู้วิจัยตั้งไว้ขณะเก็บรวบรวมข้อมูลในสนามได้ พร้อมทั้งการตรวจสอบความถูกต้องของทฤษฎีที่ใช้ โดยการตรวจสอบจากสภาพการใช้ทฤษฎีได้จริงตามสภาพจริง

การวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยยึดหลักของ Gorden, R. L. (1984) ได้แก่ เทคนิคการสัมภาษณ์ที่เป็นภาษาพูด กับเทคนิคการสัมภาษณ์ที่ไม่ใช่ภาษาพูด โดยเทคนิคการสัมภาษณ์ที่เป็นภาษาพูด ประกอบด้วย การเตรียมบริบทเฉพาะสำหรับการถามคำถาม การเลือกคำศัพท์ที่เหมาะสมกับคำถาม การจำกัดขอบเขตของคำถาม การกำหนดลักษณะของคำตอบ และการแนะนำคำตอบโดยใช้และไม่ใช้คำถามนำ และเทคนิคการสัมภาษณ์ที่ไม่ใช่ภาษาพูดประกอบด้วย เทคนิค proxemics เทคนิค chronemics เทคนิค kinesics และเทคนิค paralinguistics โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการสัมภาษณ์ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ขั้นเริ่มต้นการสัมภาษณ์ ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ขั้นยุติการสัมภาษณ์ และขั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ความเป็นระเบียบ มีสภาพเป็นปรนัยและองค์กรอบแนวคิดทฤษฎีของการสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาและทางการศึกษา
2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป แบ่งออกเป็น 2 วิธีการคือ การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นภาษาพูดและภาษาท่าทางของกรณีศึกษาในขณะสัมภาษณ์ที่รวบรวมมาได้จากสื่อที่ใช้บันทึก และการวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) คือการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดๆ ทั้งโดยวิธีที่ใช้แนวคิดทฤษฎีและแบบไม่ใช้ทฤษฎีในเรื่องเทคนิคการสัมภาษณ์

5.2 การเปรียบเทียบเทคนิคและผลการสัมภาษณ์เพื่อช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนระหว่างครูแนะแนวกับครูที่ไม่ใช่ครูแนะแนว เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและผลการสัมภาษณ์ชัดเจนแล้ว ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคและผลการสัมภาษณ์ของกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวและไม่ใช่ครูแนะแนวมาเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างกัน

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยสรุปข้อมูลที่รวบรวมได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกตอย่างมีและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และนำเสนอข้อมูลในภาพของการเปรียบเทียบเทคนิคและผลการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน ระหว่างครูแนะแนวและไม่ใช่ครูแนะแนว รวมไปถึงผลของการทดลองใช้เทคนิคการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียน ซึ่งเป็นลักษณะของการอุปนัยด้วย โดยการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมมาได้ในสนาม โดยใช้วิธีการบรรยายเป็นสำคัญ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. บรรยายถึงลักษณะเทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนของกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว และไม่ใช่วรรณแนะแนว
2. บรรยายและชี้ให้เห็นความแตกต่างของการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ เพื่อการให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนของกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนว และไม่ใช่วรรณแนะแนว ซึ่งได้จากการเปรียบเทียบ
3. บรรยายผลของการทดลองใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ เพื่อให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการเรียนของครูท่านอื่นที่ไม่ใช่กรณีศึกษาในครั้งนี้

นอกจากการบรรยายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยยังได้บรรยายลักษณะทั่วไปของสนาม ซึ่งได้แก่โรงเรียนรัตนวิทยา และโรงเรียนโสภาคศึกษา โดยเน้นเรื่องโครงสร้างการบริหารงานของงานบริการแนะแนวในโรงเรียน นโยบายและการส่งเสริมด้านงานบริการแนะแนวของโรงเรียน และการดำเนินงานของแนะแนวทั้งหมด เช่น งบประมาณ หน้าที่ของครูแนะแนว การจัดหาแหล่งทุน กลยุทธ์การเสริมแรงด้านการแนะแนว และการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน รวมถึงอัตชีวประวัติของกรณีศึกษาที่เป็นครูแนะแนวด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย